

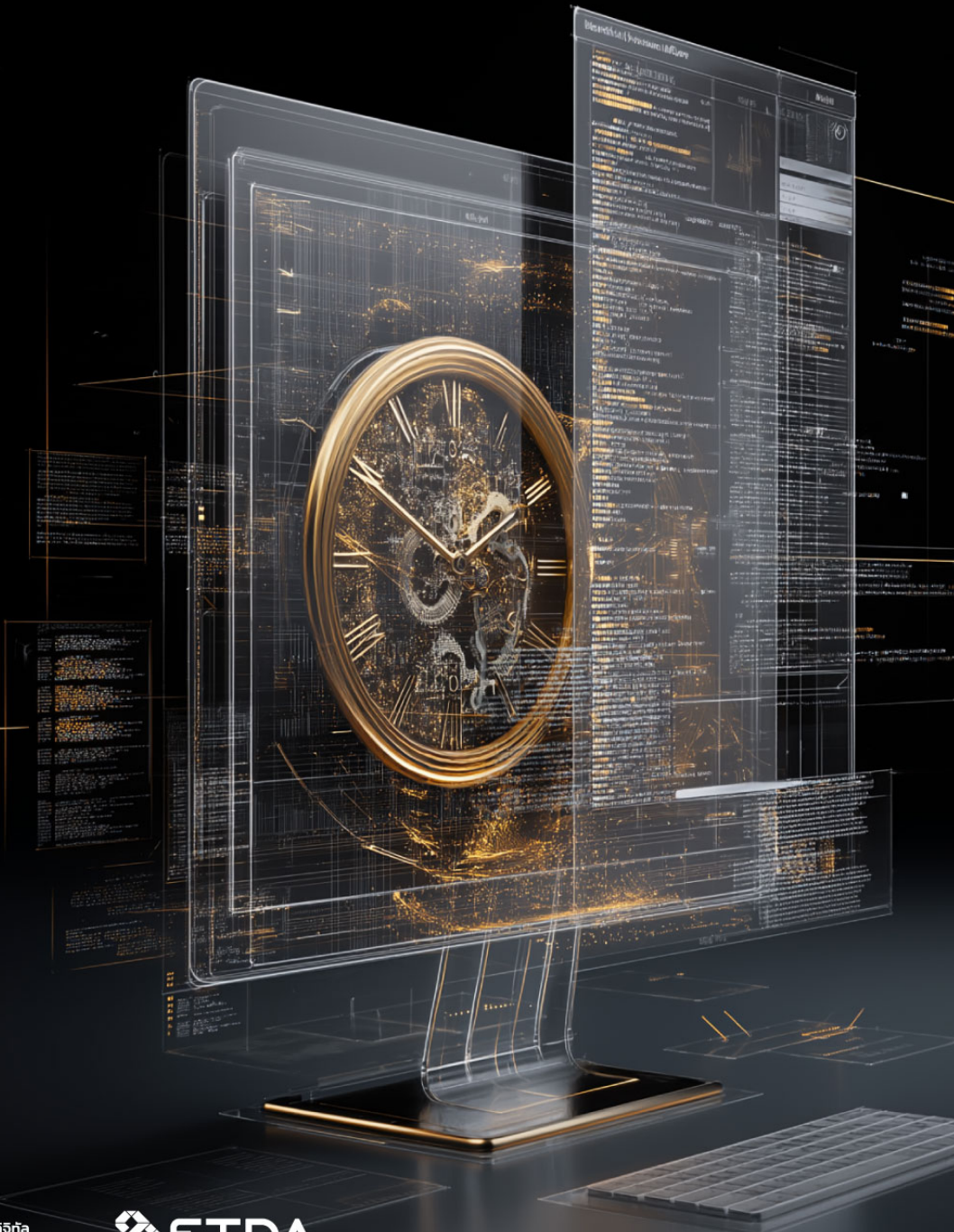
เวอร์ชัน 1.0

คู่มือการทดสอบ ความสอดคล้องของเวลากับ มาตรฐานร่วมสากล

CLOCK SYNCHRONIZATION WITH UTC MANUAL

ตามข้อเสนอแนะมาตรฐานฯ ว่าด้วยการประทับเวลาอิเล็กทรอนิกส์
(ขมรอ. 33-2566)

สำนักงานพัฒนารัฐกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

คำนำ

ตามที่ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) ได้ประกาศข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ชมธอ. 33-2566 ว่าด้วยการประทับเวลาอิเล็กทรอนิกส์ เวอร์ชัน 1.0 เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประทับเวลาอิเล็กทรอนิกส์มีความเข้าใจตรงกัน รวมทั้งกำหนดแนวทางในการจัดทำนโยบายและแนวปฏิบัติของผู้ให้บริการประทับเวลา (time-stamping authority: TSA) เพื่อให้การให้บริการประทับเวลาของผู้ให้บริการประทับเวลาในประเทศไทยมีความน่าเชื่อถือและสอดคล้องตามมาตรฐานสากล

การปรับนาฬิกาให้สอดคล้องกับมาตรฐานเวลาร่วมสากล (UTC) ถือเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการให้บริการประทับเวลาอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากผู้ให้บริการประทับเวลาจำเป็นต้องอาศัยความถูกต้องของเวลาในการออกโทเคนประทับเวลา หากเวลาของระบบไม่สอดคล้องกับมาตรฐานเวลาร่วมสากล อาจทำให้ข้อมูลการประทับเวลาเกิดความคลาดเคลื่อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของการให้บริการ ดังนั้น การตั้งค่าเวลาของระบบให้สอดคล้องกับเวลามาตรเวลาร่วมสากลจึงมีความจำเป็น เพื่อให้การให้บริการของผู้ให้บริการประทับเวลามีความแม่นยำสูงสุดและเป็นไปตามมาตรฐานสากล

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) ร่วมกับสถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ (มว.) ได้จัดทำ คู่มือการทดสอบความสอดคล้องของเวลากับมาตรฐานเวลาร่วมสากล (Clock Synchronization with UTC Manual) เพื่อใช้ในการทดสอบความสอดคล้องของเวลาตามวัตถุประสงค์และข้อกำหนดใน ชมธอ. 33-2566 เวอร์ชัน 1.0 โดยคู่มือนี้ครอบคลุมเนื้อหาตามหัวข้อ 6.3.2 เรื่อง ความสอดคล้องของเวลากับมาตรฐานเวลาร่วมสากล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการประเมินความถูกต้องของระบบ เพื่อให้หน้าที่ของผู้ให้บริการประทับเวลา มีความแม่นยำ และสามารถสอบกลับได้ตามข้อกำหนดดังกล่าว

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

สารบัญ

1. บทนิยาม	1
2. วัตถุประสงค์	2
3. การใช้งานคู่มือ	2
3.1 คำอธิบายข้อกำหนด	3
3.2 แนวทางการทดสอบวัดค่าเวลาเพื่อเทียบกับมาตรฐานร่วมสากล	5
3.2.1 วิธีการทดสอบ	6
เอกสารอ้างอิง	8

คู่มือการทดสอบความสอดคล้องของเวลากับมาตรฐานเวลาร่วมสากล (Clock Synchronization with UTC Manual)

1. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในคู่มือฉบับนี้ มีดังต่อไปนี้

- 1.1 โทเคนประทับเวลา (time-stamp token) หมายถึง ข้อมูลที่เชื่อมโยงค่าเวลาและวันที่กับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้มีหลักฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีอยู่จริง ณ เวลาดังกล่าว หรือมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ตราประทับเวลา (time stamp)
- 1.2 บริการประทับเวลา (time-stamping service) หมายถึง บริการที่ออกโทเคนประทับเวลาเพื่อให้มีหลักฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีอยู่จริง ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง
- 1.3 ผู้ให้บริการประทับเวลา (time-stamping authority: TSA) หมายถึง หน่วยงานที่ให้บริการประทับเวลาด้วยการออกโทเคนประทับเวลา
- 1.4 มาตรฐานเวลาร่วมสากล (coordinated universal time: UTC) หมายถึง มาตรฐานเวลา (time scale) ที่ดูแลโดยสำนักงานชั่งตวงวัดระหว่างประเทศ (Bureau International des Poids et Mesures: BIPM) และบริการระบบอ้างอิงและติดตามการหมุนของโลกสากล (International Earth Rotation and Reference Systems Service: IERS) ซึ่งใช้เป็นรากฐานของการเผยแพร่ความถี่และสัญญาณเวลาที่เป็นมาตรฐานร่วมกัน
- 1.5 UTC(k) หมายถึง มาตรฐานเวลา (time scale) ที่ทำให้ประจักษ์โดยห้องปฏิบัติการ "k" และมีการเทียบเวลากับมาตรฐานเวลาร่วมสากล (UTC) เพื่อให้มีความสอดคล้องกัน
หมายเหตุ: UTC(NIMT) คือ มาตรฐานเวลาของประเทศไทยที่ดูแลโดยสถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ (National Institute of Metrology (Thailand): NIMT)
- 1.6 ค่าความคลาดเคลื่อนของเวลา (time offset) หมายถึง ค่าความต่างของเวลาระหว่างนาฬิกาหนึ่งกับอีกนาฬิกาหนึ่ง
- 1.7 ค่าความหน่วงเวลาของเครือข่าย (network delay) หมายถึง ค่าความล่าช้าของเวลาในการส่งข้อมูลจากต้นทางไปยังปลายทางในระบบเครือข่าย

2. วัตถุประสงค์

คู่มือการทดสอบความสอดคล้องของเวลากับมาตรฐานเวลาร่วมสากลฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่ออธิบายข้อกำหนดตามมาตรฐาน และกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการทดสอบความสอดคล้องของเวลาสำหรับผู้ให้บริการประทับเวลาในประเทศไทย (Time-stamp Authority :TSA) ให้เกิดความน่าเชื่อถือและมีความสามารถในการสอบกลับได้ของเวลา ระหว่างนาฬิกาของผู้ให้บริการ TSA กับแหล่งเวลาที่น่าเชื่อถือ ภายใต้ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าด้วยการประทับเวลาอิเล็กทรอนิกส์ (ชมธอ. 33-2566) หัวข้อ 6.3.2 เรื่อง ความสอดคล้องของเวลากับมาตรฐานเวลาร่วมสากล

3. การใช้งานคู่มือ

คู่มือการทดสอบความสอดคล้องของเวลากับมาตรฐานเวลาร่วมสากลฉบับนี้เป็นการอธิบายข้อกำหนดเกี่ยวกับการทดสอบความสอดคล้องของเวลา ภายใต้ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าด้วยการประทับเวลาอิเล็กทรอนิกส์ (ชมธอ. 33-2566) หัวข้อ 6.3.2 เรื่อง ความสอดคล้องของเวลากับมาตรฐานเวลาร่วมสากล

ข้อเสนอแนะมาตรฐานว่าด้วยการประทับเวลาอิเล็กทรอนิกส์ หัวข้อ 6.3.2 เรื่อง ความสอดคล้องของเวลากับมาตรฐานเวลาร่วมสากล	ข้อกำหนด คู่มือการทดสอบความสอดคล้องของเวลากับมาตรฐานเวลาร่วมสากล
ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทดสอบความสอดคล้องของเวลากับมาตรฐานเวลาร่วมสากล	
(1) การเทียบเวลาของนาฬิกาที่ใช้ออกโทเคนประทับเวลานั้นต้องได้รับการดูแลรักษาให้มีค่าความแม่นยำตามที่กำหนดไว้	(1) ความแม่นยำของนาฬิกาที่ใช้ออกโทเคนประทับเวลา
(2) นาฬิกาที่ใช้ออกโทเคนประทับเวลาต้องได้รับการป้องกันจากร้ายคุกคามที่อาจส่งผลให้นาฬิกา นั้นเกิดความเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถตรวจพบได้ ซึ่งทำให้ค่าเวลาไม่ถูกต้องตามที่ได้มีการเทียบเวลาไว้	(2) การป้องกันภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นต่อนาฬิกาที่ใช้ออกโทเคนประทับเวลา
(3) TSA ต้องทำให้มั่นใจว่า หากตรวจพบค่าเวลาที่ จะใช้ระบุในโทเคนประทับเวลาไม่สอดคล้องกับมาตรฐานเวลาร่วมสากล ต้องไม่ทำการออกโทเคนประทับเวลา	(3) กลไกการตรวจสอบความคลาดเคลื่อนของนาฬิกาที่ใช้ในการออกโทเคนประทับเวลา และการระงับการออกโทเคนประทับเวลา

(4) TSA ต้องทำให้มั่นใจว่านาฬิกาของตนเองมีการปรับเวลาเมื่อเกิดอธิกวินาที (leap second)³ ตามที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบแจ้ง โดยการปรับเวลาเมื่อเกิดอธิกวินาทีจะเกิดขึ้นในช่วงนาทีสุดท้ายของวันที่จะทำการเปลี่ยนแปลงเวลา และ TSA ต้องทำการบันทึกเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงเวลาที่เกิดขึ้นด้วย	(1) ความแม่นยำของนาฬิกาที่ใช้ออกโทเคนประทับเวลา

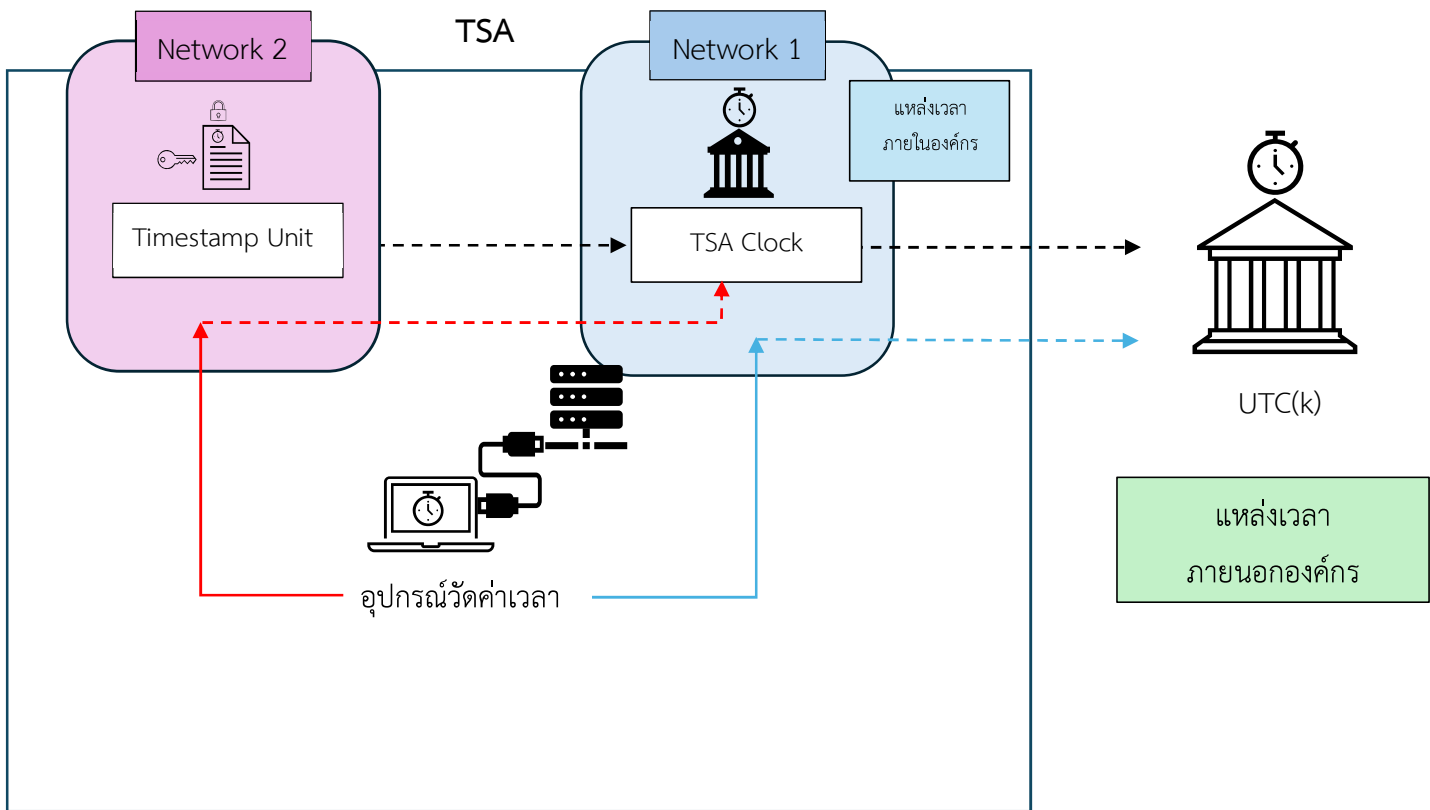
3.1 คำอธิบายข้อกำหนด

ข้อกำหนด	คำอธิบาย
1) ความแม่นยำของนาฬิกาที่ใช้ออกโทเคนประทับเวลา	นาฬิกาของ TSA ที่ใช้ออกโทเคนประทับเวลาต้องมีการประสานเวลาให้สอดคล้องกับ UTC(k) หรือ UTC(NIMT) และเทียบเวลากับมาตรฐานเวลาร่วมสากล (UTC) ด้วยค่าความแม่นยำของเวลาที่ 1 วินาทีหรือดีกว่า¹ โดย TSA สามารถแสดงให้เห็นถึงรายละเอียด ดังต่อไปนี้ 1. ภาพรวมของระบบเกี่ยวกับการประสานเวลาระหว่าง นาฬิกาของ TSA และ UTC(k) ของประเทศไทย คือ UTC(NIMT) 2. ต้องใช้เทคโนโลยีหรือมาตรฐานในการประสานเวลารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ดังต่อไปนี้ - NTP - PTP - White Rabbit 3. ต้องมีแผนผังเครือข่าย (Network Diagram) ที่แสดงวิธีการและกระบวนการที่ใช้ในการประสานเวลา TSA ควรมีการกำหนดค่าความแม่นยำระหว่างนาฬิกาของตนกับ UTC(k) หรือ UTC(NIMT) และมีการเผยแพร่ค่าความแม่นยำดังกล่าว เช่น มีการ

¹ กำหนดเรื่องค่าความแม่นยำของเวลาที่ 1 วินาทีหรือดีกว่า อ้างอิงจาก ISO/IEC 18014-4:2015

ข้อกำหนด	คำอธิบาย
	กำหนดใน policy หรือมีผลการตรวจค่า offset หรือมีเอกสารหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง
2) การป้องกันภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นต่อนาฬิกาที่ใช้ออกโทเคนประทับเวลา	TSA ต้องมีมาตรการหรือมาตรฐานที่ใช้ในการป้องกันภัยคุกคามที่อาจส่งผลให้ค่าเวลาจากนาฬิกาของ TSA ไม่ถูกต้อง โดยสามารถแสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1. มาตรการในการป้องกันภัยคุกคามที่อาจส่งผลให้ค่าเวลาจากนาฬิกาของ TSA ไม่ถูกต้อง 2. การป้องกันภัยคุกคาม อย่างน้อยต้องสามารถป้องกันในเรื่อง เช่น ภัยคุกคามที่เกิดจากการแทรกแซงโดยบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาต, การรบกวนจากคลื่นวิทยุ และ การรบกวนจากกระแสไฟฟ้าที่ผิดปกติหรือไม่คงที่
3) กลไกการตรวจสอบความคลาดเคลื่อนของนาฬิกาที่ใช้ในการออกโทเคนประทับเวลา และการระงับการออกโทเคนประทับเวลา	หากตรวจพบว่าเวลาที่จะใช้ระบุในโทเคนประทับเวลาไม่สอดคล้องกับมาตรฐานเวลาร่วมสากล TSA จะต้องมีมาตรการ ดังนี้ 1. ระงับการออกโทเคนประทับเวลา จนกว่าจะได้รับการแก้ไข 2. แจ้งให้ผู้ใช้บริการและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

3.2 แนวทางการทดสอบวัดค่าเวลาเพื่อเทียบกับมาตรฐานเวลาร่วมสากล

รูปที่ 1 แนวทางการทดสอบและวิธีการทดสอบค่าความสอดคล้องของเวลา

เส้นทึบ	หมายถึง	อุปกรณ์วัดค่าเวลาเชื่อมต่อกับ Network นั้น
เส้นประ	หมายถึง	การเรียกค่าเวลาจากแหล่งเวลา
เส้นสีแดง	หมายถึง	เส้นที่อุปกรณ์วัดค่าเวลาเชื่อมต่อกับ Network ของ TSU
เส้นสีฟ้า	หมายถึง	เส้นที่อุปกรณ์วัดค่าเวลาเชื่อมต่อกับ Network ของ TSA Clock

ในการทดสอบความสอดคล้องของเวลาตามคู่มือฉบับนี้ ผู้ให้บริการ TSA จะต้องมีนาฬิกาของตน (TSA Clock) ที่ทำการประสานเวลากับ UTC (k) ภายนอกองค์กร และมี Timestamp Unit (TSU) ที่ทำการรับค่าเวลาจาก TSA Clock ภายในองค์กร เพื่อนำไปใช้ในการออกโทเคนประทับเวลา

หมายเหตุ รูปที่ 1 แสดงรูปแบบการเชื่อมต่อในอุดมคติซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการทดสอบ ทั้งนี้ หากไม่สามารถดำเนินการเชื่อมต่อได้ตามรูปแบบดังกล่าว อาจใช้การเชื่อมต่อในรูปแบบอื่นที่ได้มีการตกลงร่วมกัน เพื่อให้ผลการทดสอบมีความใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์มากที่สุด โดยให้บันทึกรูปแบบการเชื่อมต่อดังกล่าว พร้อมข้อสังเกตและข้อจำกัดในการทดสอบ (ถ้ามี) ไว้ในรายงานผลการทดสอบ

3.2.1 วิธีการทดสอบ

1. เตรียมอุปกรณ์วัดค่าเวลา เพื่อเชื่อมต่อกับ Network จำนวน 2 เส้น ดังนี้
 - a. เส้นที่ 1 (เส้นสีแดง) เชื่อมต่ออุปกรณ์วัดค่าเวลาเข้ากับ Network ที่ TSU เชื่อมต่ออยู่ และตั้งค่าเพื่อเรียกค่าเวลาจาก TSA Clock
 - b. เส้นที่ 2 (เส้นสีฟ้า) เชื่อมต่ออุปกรณ์วัดค่าเวลาเข้ากับ Network ที่ TSA Clock เชื่อมต่ออยู่ และตั้งค่าเพื่อเรียกค่าเวลาจาก UTC (k) ที่ TSA clock เชื่อมต่ออยู่
2. ดำเนินการวัดค่าความแม่นยำของเวลา โดยเปรียบเทียบค่าความคลาดเคลื่อนของเวลา (Time Offset) ระหว่างเส้นที่ 1 (เส้นสีแดง) และ เส้นที่ 2 (เส้นสีฟ้า) ซึ่งค่าดังกล่าวต้องไม่เกิน 1 วินาทีหรือดีกว่า
3. ให้อุปกรณ์วัดค่าเวลาทำงานอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง

ภาคผนวก ก ตัวอย่างรายงานสรุปผลการทดสอบ

องค์ประกอบของรายงานสรุปผลการทดสอบ

ข้อมูลรายการ	ความหมาย
ช่วงระยะเวลาการทดสอบ	วันที่เริ่มการทดสอบ และวันที่สิ้นสุดการทดสอบ
ชื่อหน่วยงาน	ชื่อหน่วยงานที่ทดสอบ
ชื่อหน่วยงาน	ชื่อหน่วยงานที่รับการทดสอบ
ชื่อบริการ	ชื่อบริการของหน่วยงาน
คุณภาพของระบบเครือข่ายในการทดสอบ	ประกอบไปด้วย 1) ค่าความคงที่ของ Network Delay (jitter) 2) ค่า Max Delay
ความแม่นยำของเวลาในการทดสอบ	ค่าความคลาดเคลื่อนของเวลา (Offset)
สรุปผลการทดสอบ	ผลการทดสอบค่าความสอดคล้องของเวลากับมาตรฐานเวลาร่วมสากลที่ได้หลังจากการทดสอบเสร็จสิ้น รวมถึงข้อสังเกต (ถ้ามี)
ข้อสังเกตและข้อจำกัดในการทดสอบ	ข้อสังเกตและข้อจำกัดที่พบในการทดสอบ
วันที่ออกรายงานการทดสอบ	วันที่ออกรายงานการทดสอบให้กับหน่วยงานที่รับการทดสอบ

เอกสารอ้างอิง

- [1] ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าด้วยการประทับเวลาอิเล็กทรอนิกส์ เลขที่ ชมธอ. 33-2566, เวอร์ชัน 1.0.
- [2] International Organization for Standardization, "ISO/IEC 18014-4:2015 Information technology – Security techniques – Time-stamping services – Part 4: Traceability of time sources", April 2015.
- [3] IETF RFC 3628 Policy Requirements for Time-Stamping Authorities (TSAs), November 2003.